

21.2.10

30b (משנה ט) → 32a (אבל צריכה בית דין של הדיוטות)

1. לא תראה את שור אחיד או את שיו נדחים והתעלמת מהם **השב תשיבם** לאחיד: דברים פרק כב פסוק א
 2. וכן תעשה לחמור וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל **אבדת אחיד** אשר תאבד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם: דברים פרק כב פסוק ג
 3. **יגיד עליו רעו** מקנה אף על עולה: איוב פרק לו פסוק לג
 4. **שלח תשלח** את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארקת מימים: דברים פרק כב פסוק ז
 5. לא תשנא את אחיד בלבד **הוכח תוכיח** את עמיתך ולא תשא עליו חטא: ויקרא פרק יט פסוק יז
 6. כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו וחדלת מעזב לו **עזב תעזב** עמו: שמות פרק כג פסוק ה
 7. לא תראה את חמור אחיד או שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם **הקם תקים** עמו: דברים פרק כב פסוק ד
 8. או באיבה הכהו בידו וימת **מות יומת** המכה רצח הוא גאל הדם ומית את הרצח בפגעו בו: במדבר פרק לה פסוק כא
 9. **הכה תכה** את ישבי העיר ההוא לפי חרב החרם אתה ואת כל אשר בה ואת בהמתה לפי חרב: דברים פרק יג פסוק טז
 10. **השב תשיב** לו את העבוט כבא השמש ושקב בשלמתו וברכך ולך תהיה צדקה לפני ה' אלהיך: דברים פרק כד פסוק יג
 11. אם **חבל תחבל** שלמת רעך עד בא השמש תשיבנו לו: שמות פרק כב פסוק כה
 12. כי **פתח תפתח** את דרך לו והעבט תעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו: דברים פרק טו פסוק ח
 13. **נתן תתן** לו ולא ירע לך בך בתך לו כי בגלל הדבר הזה ברכך ה' אלהיך בכל מעשך ובכל משלך ירך: דברים פרק טו פסוק י
 14. **העניק תעניק** לו מצאנך ומגרנך ומיקבך אשר ברכך ה' אלהיך תתן לו: דברים פרק טו פסוק יד

- I 'ט: definition of אבדה, extent of responsibility to return and compensation for lost time
- a If: he saw a cow or donkey grazing near the road – not an אבדה (owners are likely nearby)
- i Note: this doesn't negate earlier examples of אבדות, rather establishes a rule of context → liability
- ii **דב**: only true for 3 days – afterwards, must return
- 1 Clarification: if he saw it at night, is considered lost immediately; if during the day, even after 3 days
 (a) Rather: if he saw it at dawn or twilight – after 3 days, no longer a coincidence that it went out then → אבדה
- iii Support: **בריייתא** stipulating that context determines status and 3 days in an otherwise non-אבדה context → אבדה
- 1 **דבא** v. 2 extends responsibility to אבדת קרקע (i.e. damage about to happen to another's land)
 (a) Suggestion: support from above-בריייתא: if water is about to flood another's field, must dam it off
 (i) Rejection: that may be a case where he had sheaves (מטלטלין) in the field
 1. Block: sheaves are like any other אבדה – why would we think there's no liability?
 2. Answer: perhaps these are sheaves that still need the land (to dry out) → like קרקע - קמ"ל
- b But if: he saw a donkey with its vessels overturned or a cow running through the vineyards - this is an אבדה
- i Challenge: the conflicted middle – what if it is running on the path or grazing in the vineyards – אבדה or not
- ii Answer1 (**אביי**): juxtaposition informs (v. 3) – grazing anywhere is not an אבדה, running anywhere is an אבדה
- 1 Challenge (**דבא**): if v. 5 is invoked, teach less obvious (running on path – אבדה; grazing in vineyards – not); rather
- iii Answer2 (**דבא**): running – if facing away from town, אבדה; grazing – is only an אבדה of the land (saving crops)
- 1 Explanation: if grazing in vineyard – אבדה קרקע; if running in vineyard – (where it hurts) – אבדת גופו –
 (a) Challenge: shouldn't grazing in vineyards always be אבדת קרקע?
 (i) Answer: case where it is non-Jewish land, but they warn before killing trespassing animal
 (ii) Note: if they already warned the owner, then it is אבדה מדעת
- c If: he returned it once and it ran away, he must return it multiple times – as per v. 1
- i Challenge: why not interpret **השב תשיב** as 2 times
- ii Answer (**דבא**): **השב תשיב** implies as many times as necessary; **תשיב** allows for return to his garden and yard
- 1 Question: if it is guarded there – what's the חידוש; if not guarded, this isn't considered השבה
- 2 Answer: teaches that it may be returned without notifying owner as per א"ר's dictum
- iii Tangent: analysis of similar instances in חומש where absolute infinitive is followed by verb
- 1 מצורע (e.g. מצורע) (v4): שלח → as many times as necessary; תשלח extends to case where bird needed for מצווה
- 2 הוכח (v5): הוכח → as many as necessary; תוכיח extends to student rebuking teacher
- 3 פריקה (v6): עזב → only if owner is there; תעזב → extends to case where owner isn't there
- 4 טעינה (v7): הקם → only if owner is there; תקים → extends to case where owner isn't there
 (a) Note: justification for both פריקה and טעינה; justification for both of them and אבדה
- 5 מיתת רוצח (v8): מות → proper execution; יומת extends to allow for any method of killing (if necessary)
- 6 עיר הנדחת (v9): הכה → proper execution: תכה extends to allow for any method of killing (if necessary)
- 7 השבת עבוט (v10): השב → if taken by mandate of ב"ד; תשיב extends to allow even if not taken by mandate of ב"ד

- 8 *Collateral* (v11): חבל → if taken by mandate of ב"ד extends to allow even if not taken by mandate of ב"ד
 (a) *Note*: vv. 10-11 justified – one for (taking) daytime garment; one for taking nighttime garment
- 9 *צדקה* (sv 12/13): פתח → poor of your city; תפתח → other cities; נתן → large gift; תתן → even small gift
- 10 *העניקה* (v14): העניק → only if house was blessed by presence of ע"ע; תעניק → even if not blessed by his presence
 (a) *Dissent*: ר"א only allows for העניקה if the house was blessed by his presence:
 (i) He explains wording as דברה תורה כלשון ב"א
- 11 *Loans* (v12): העבט → only if he doesn't have and wants to earn a living; תעביטנו → even if he has...
 (a) *Dissent*: ר"ש maintains that there is no מצוה of העבטה if he has the wherewithal
 (i) He explains wording as דברה תורה כלשון ב"א
- d *If*: the time involved cost him a סלע, he may not demand a סלע, rather he may be paid as per laborer's fees for that time
- i *Meaning*: פועל בטל – as much as someone would accept to do lighter work (taking care of אבדה) and not profit by his usual (harder) labor
- ii *If*: there is a ב"ד present, he may stipulate that he'll only return it if he recovers all lost wages for that time
- iii *If*: there is no ב"ד in order to stipulate, he need not return – his own financial weal comes first
- 1 *Story*: ר' ספרא and ר' איסור did business together (with goods): ר' ספרא sold his half without ר' איסור's knowledge in the presence of 2 עדים and the case came before רב בר רב הונא
 (a) *Ruling*: ר' ספרא was told to produce evidence that he had taken his half in the presence of a ב"ד
 (i) *Source*: our משנה – must stipulate in presence of ב"ד
 (ii) *Challenge* (ר' ספרא): disanalogous;
 1. *In משנה*: money is being taken from one (owner) and given to other (finder)
 2. *In this case*: it was already his, just clarifying division (גלוי מילתא); should require only 2
 3. *Proof*: משנה (כתובות יא:ב) rules that an אלמנה may sell estate land (for her food) without need of ב"ד
 a. *Rebuttal*: means – no need of מומחים של ב"ד but she may use הדיוטות של ב"ד